

УДК 378.146

DOI 10.18372/2786-5495.1.15806

Ямкова Тетяна Андріївна

викладач економічних дисциплін,

ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ»,
м. Київ, Україна

Ямковий Олександр Юрійович

кандидат педагогічних наук,

заступник директора з навчально-виробничої роботи,

ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ»,
м. Київ, Україна

КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

***Анотація.** У статті здійснено аналіз методів та форм контролю знань та умінь студентів в дистанційному навчанні.*

***Ключові слова:** дистанційне навчання, контроль знань та умінь, тестування, усне опитування, практичні та ситуаційні завдання, есе, метод проектів.*

***Annotation.** The article analyzes the methods and forms of control of knowledge and skills of students in distance learning.*

***Keywords:** distance learning, control of knowledge and skills, testing, oral examination, practical and situational tasks, essay, project method.*

Сьогодні в умовах дистанційної форми здобуття освіти підвищується інтерес і науковців, і викладачів-практиків до проблеми контролю та оцінювання знань та умінь студентів, зокрема закладів фахової передвищої освіти. Вимушений перехід на дистанційну форму роботи в період карантину не лише змусив керівництво закладів освіти та викладачів перебудувати освітній процес, опанувати нові інструменти організації дистанційного навчання, але й замислитися над багатьма іншими питаннями, зокрема: як об'єктивно оцінити навчальні досягнення студентів? Які інструменти, методи і форми контролю та оцінювання допоможуть активізувати студентів у процесі власного навчання?

Насамперед зазначимо, що контрольні заходи є одним із компонентів освітньо-професійної програми, а заклад фахової передвищої освіти на підставі відповідної освітньо-професійної програми розробляє форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем фахової передвищої освіти програмних результатів навчання (*Закон «Про фахову передвищу освіту»*).

Контроль навчальної діяльності студентів в коледжі реалізується в таких видах і формах: міжсесійний контроль, що передбачає поточний та тематичний контроль, для яких характерні такі методи і форми контролю як тестування, усне опитування, практичне завдання, письмове опитування; підсумковий контроль, що передбачає семестровий контроль у формі заліку, іспиту, курсової роботи та державна атестація.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів в умовах дистанційного навчання може здійснюватись у синхронному або асинхронному режимі. Відзначимо, що саме синхронний режим забезпечує належну об'єктивність, але при цьому вимагає належного технічного забезпечення як викладачів так і студентів. Залишається ризик технічних збоїв під час виконання окремими студентами завдання, тому слід застосовувати індивідуальний підхід та передбачити можливість повторного виконання тесту (контрольної, самостійної роботи тощо).

Щодо асинхронного режиму знань, то він є більш гнучким у застосуванні, оскільки студенти можуть виконувати завдання у зручний час, проте менш об'єктивним. Тому, для

зменшення ризиків необ'єктивного оцінювання, рекомендовано налаштувати опцію проходження тесту один раз та обмежити час на виконання завдання, встановити термін для здачі тесту (контрольної, практичної або самостійної роботи тощо), повідомляти результати (у разі неавтоматизованої перевірки робіт) індивідуально після здачі робіт всіма студентами.

Розглянемо здійснення контролю навчальної діяльності студентів коледжу в умовах дистанційного навчання на прикладі ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ».

Для організації дистанційного навчання коледж використовує платформу Google Classroom, оскільки цей сервіс дає можливість організувати і онлайн-навчання, і здійснювати контроль результатів навчання за допомогою тестування, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання завдань, застосовувати різні форми оцінювання, коментувати й організовувати ефективне спілкування в режимі реального часу за допомогою відеозустрічей в сервісі – Google Meet.

Для ефективного впровадження системи дистанційного навчання, забезпечення надійної автентифікації студентів, налагодження зворотного зв'язку зі здобувачами освіти та колегами, кожному учаснику освітнього процесу було створено корпоративні акаунти – електронні пошти на домені kitz.nau.edu.ua.

З метою виявлення практики контролю та оцінювання результатів навчання студентів в умовах дистанційного навчання нами було проведено опитування 32 викладачів коледжу, які мали дати відповідь на питання: *«Які методи, форми педагогічного контролю Ви найчастіше використовуєте в процесі поточної перевірки знань та умінь студентів під час дистанційного навчання?»*

Проаналізувавши результати опитування серед викладачів, ми визначили, що методи і форми контролю, які застосовують викладачі в умовах дистанційного навчання різноманітні: це тестування, усне опитування, есе, усна презентація, письмове опитування, метод проєкту, практичні або ситуаційні завдання (задачі). Звичайно, слід зазначити, що вибір викладачем того чи іншого методу чи форми контролю залежить від мети контролю, характеру дисципліни (тобто до якого циклу вона належить, особливостей навчального матеріалу тощо).

Вивчення практики контролю навчальних досягнень студентів (на прикладі вищезазначеного коледжу) показало, що в основному викладачі застосовують практичні або ситуаційні завдання (задачі) та комп'ютерне тестування. Згідно опитування, 21 викладач (66 %) зазначили практичні або ситуаційні завдання, 18 (56 %) – комп'ютерне тестування.

Відмітимо, що в процесі дистанційного навчання традиційні методи оцінювання навчальних досягнень студентів, такі як усне та письмове опитування застосовуються викладачами значно рідше чим під час денної форми здобуття освіти. Зокрема, усне опитування відмітило 11 викладачів (34 %), письмове опитування – 8 викладачів (34 %).

Як бачимо в умовах дистанційного навчання для контролю знань широко застосовуються практичні або ситуаційні завдання (задачі). Адже вони дають можливість об'єктивніше визначати рівень знань та готовність студента до практичної діяльності, сформованість таких важливих інтелектуальних умінь як аналіз і синтез, узагальнення, порівняння, використання знань у нестандартних умовах.

Треба визнати, що однією з форм контролю, яка відповідає специфіці дистанційного навчання є метод тестування, основою якого є тест, що визначається як система завдань специфічної форми, певного змісту, зростаючої складності, що дозволяє якісно оцінити структуру і виміряти рівень підготовленості студентів [1].

При цьому тестування в дистанційному навчанні має ряд переваг, а саме: тестування надає можливість перевірки засвоєння знань по кожній темі курсу, здійснюється оперативна перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу кожним студентом, забезпечує перевірку

знань студентів всієї групи, що мотивує до підготовки до кожного заняття, дозволяє індивідуалізувати роботу зі студентами, економить час при контролі знань.

В середовищі Classroom для контролю знань студентів можливе створення тесту з таких видів тестових завдань: з варіантами відповіді – одновибіркові; багатовибіркові; на відповідність; з короткими відповідями тощо.

Усне опитування, яке можна проводити у форматі відеоконференцій дозволяє вирішити проблему особистісного контролю знань, адже при дистанційному навчанні може виникнути ситуація, що за студента вирішує завдання інша людина.

Відзначимо, що в умовах дистанційного навчання ефективним є використання інноваційних методів оцінювання, а саме: методу проектів, вирішення проблемних ситуацій, створення презентацій, дослідження, практико-орієнтованих завдань тощо.

Зокрема, поширеною формою контролю в дистанційному навчанні стала усна презентація – метод наочного представлення короткої доповіді з конкретного питання (теми) з використанням аудіовізуальних і мультимедійних засобів. Сьогодні інформаційні технології дозволяють створювати презентації з використанням аудіо- та відеовставок, робити презентації динамічними та інтерактивними, застосовувати в них гіпертекстові посилання.

Під час усної презентації викладач може оцінити і рівень сформованості професійних компетентностей у студента, а також і визначити широкий спектр таких вмінь, як публічна презентація роботи, здатність обґрунтувати та довести свою точку зору, логічність та аргументованість викладення матеріалу, спроможність до представлення матеріалу у стислому вигляді, ефективність використання графічних схем, рисунків тощо.

Ефективним методом контролю навчальної діяльності студентів є і есе. Есе визначають як самостійну письмову роботу студента на тему, запропоновану викладачем (тема може бути запропонована також студентом, але обов'язково повинна бути погоджена з викладачем) Завдання на контрольний твір може бути сформульоване у вигляді теми-питання або теми-інструкції, а може і у вигляді переліку взаємозалежних питань-тез, які треба розкрити. Звичайний обсяг такого твору для рубіжного контролю – 2-3 сторінки, підсумкового – 6-7. В інструкції повинні бути чітко сформульовані вимоги до твору і критерії його оцінки (вони подібні до тих, що використовуються при оцінюванні виконання дискусійних завдань) [2].

Есе є завданнями із відкритими відповідями і використовуються для перевірки рівня здатності проаналізувати, інтегрувати, оцінити або висловити ідеї, тобто рівня продуктивної, творчої складової пізнавальної діяльності студентів. У своїх відповідях вони вільні вирішувати, як підійти до поставленої проблеми, який фактологічний матеріал використати, як побудувати відповідь та якою мірою акцентувати кожен аспект відповіді [3].

Одним з методів перевірки і оцінювання результатів навчання студентів в процесі дистанційного навчання є метод проектів, що визначається, як спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), що повинна завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином [4].

Метод проекту полягає в тому, що студенту надаються деякі вихідні дані, по яким він повинен щось спроектувати – технологію, процедуру, об'єкт. Проектна технологія розвиває у студентів пошуково-дослідницькі, технологічні, інформаційні компетенції, комунікативні вміння, допомагає встановлювати міжпредметні зв'язки та оволодівати навичками роботи в групі.

Таким чином, для досягнення об'єктивності результатів навчання студентів в дистанційному навчанні контроль повинен здійснюватись із використанням різних форм, методів та інструментів, таких як: тестування, усні презентації, есе, відповіді на проблемні ситуації, питання та завдання, розв'язок задач, виконання різних схем та таблиць, підготовка різних звітів, рефератів тощо.

Список використаних джерел

1. Аванесов В.С. Основы научной организации педагогического контроля в высшей школе / В.С.Аванесов – Москва: МИСиС, 1989 – 176 с.
2. Богачков Ю.М., Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах: посібник / Ю.М. Богачков, В.Ю. Биков, О.П. Пінчук, А.Ф. Манако, О.І. Вольневич, В.О. Царенко, П.С. Ухань, І.В. Мушка – К.: Педагогічна думка, 2012. – 160 с.
3. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: монографія / М. Б. Євтух, Е. В. Лузік, Л. М. Дибкова. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.
4. Сергеева Е.В. Современные технологии оценки учебных достижений обучающихся: учебное пособие / Е.В. Сергеева, М.Ю. Чандра. – Волгоград: ПРИНТ, 2013. – 115 с.